

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Ahvenainen, Tarmo

Title: Opettajaverkostot ja hankkeet ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen pedagogisen kehittämisen moottoreina

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © Kieliverkosto & Ahvenainen, 2019

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Ahvenainen, T. (2019). Opettajaverkostot ja hankkeet ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen pedagogisen kehittämisen moottoreina. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 10(4). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2019/opettajaverkostot-ja-hankkeet-ammattikorkeakoulujen-kielten-ja-viestinnan-opetuksen-pedagogisen-kehittamisen-moottoreina>

Kieliverkosto (<https://www.kieliverkosto.fi/fi>)

Opettajaverkostot ja hankkeet ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen pedagogisen kehittämisen moottoreina

Ammattikorkeakoulujen kieltenopetusmaisemaa muokkaavat työelämän muuttuvat vaatimukset, nopeasti hiipivä digitalisaatio, korkeakoulujen pedagoginen autonomia, oppilaitosten monenkirjavat organisaatiomallit sekä kielten ja viestinnän opetuksen alttius säästöjen maalitauluksi. Tässä mäkisessä maisemassa ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajien oma aktiivisuus työnsä kehittäjänä on ollut merkittävässä roolissa koko ammattikorkeakoulujen parikymmenvuotisen olemassaolon ajan. Kielten ja viestinnän opetusta kehitetään toisaalta pysyvissä kollegiaalisissa yhteistyöelimissä ja verkostoissa, toisaalta pedagogisissa kiihdytyshankkeissa, joilla molemmilla on oma tärkeä roolinsa.

Julkaistu: 16. toukokuuta 2019 | Kirjoittanut: Tarmo Ahvenainen

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen luonne

Ammattikorkeakoulut valmistavat asiantuntijoita monelle eri alalle; tekniikasta sosiaaliaan, liiketaloudesta humanistisiin aloihin ja kulttuurista palveluihin. Opiskelijat tulevat ammattikorkeakouluihin eri polkuja siten, että yhteishaun kautta tulleista osalla on ylioppilastutkinto ja osalla ammatillinen toisen asteen tutkinto. Avoimen väylän haussa voi hakea avoimessa korkeakoulussa suoritettujen opintojen perusteella ilman valtakunnalliseen yhteishakuun osallistumista. Yhä useammalla opiskelijalla on jo aiempi korkeakoulututkinto, joten opiskelijoiden kielelliset ja viestinnälliset valmiudet ovat heterogeenisiä.

Englannin, toisen kotimaisen kielen ja äidinkielen viestinnän opintojaksojen tavoitteet ja sisällöt pohjautuvat kunkin ammattialan työtehtävien viestintätilanteiden vaatimuksiin. Esimerkiksi ammattikorkeakoulujen englannin opintojaksot poikkeavat yliopistotutkintojen

vastaavista, jotka taas perustuvat enemmän tietyn tieteenalan kieleen kuin työelämän viestintätilanteisiin. Yhteistä korkeakoulumuodoille on, että oppilaitoksilla on opintojen sisältöjen suunnittelussa suuri autonomia, eikä esimerkiksi mitään opetussuunnitelman perusteita ole (poikkeuksena tietyt alat, joita kansallinen tai kansainvälinen säännöstö ohjaa, kuten merenkulku ja hoitoalan koulutus). Lainsäädäntö ohjaa kieliopintojakin hyvin yleisluontoisella tasolla (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129), joten samannimisten koulutusten opinnot voivat eri ammattikorkeakouluissa muodostaa hyvin eri näköisiä kokonaisuuksia. Siksi tietyn koulutuksen pakollinen toisen kotimaisen kielen osuus voi olla yhdessä ammattikorkeakoulussa yksi 3 opintopisteen opintojakso, toisessa yksi 5 opintopisteen opintojakso. Kolmannessa ne voivat muodostua kahdesta 3 opintopisteen opintojaksosta, jotka on osin integroitu ammatillisten sisältöjen opintojaksoihin. Jokainen korkeakoulu päättää kieli- ja viestintäopintojen sisällöt, laajuuden, rakenteen ja sijoittelun opinto-ohjelmaan itsenäisesti. Paitsi oppilaitoksittain, kieli- ja viestintäopintojen laajuus ja toteuttamistapa voivat erota suuresti myös aloittain samankin oppilaitoksen sisällä.

Myös vapaasti valittavien kielten tarjonta vaihtelee ammattikorkeakouluittain runsaasta olemattomaan. Ikävimmillään muiden kielten kuin englannin, suomen ja ruotsin kielen koulutus on joutunut ensimmäisten lakkautettavien joukkoon säästöpainneissa. Yhä harvinaisemmaksi käyvissä, runsaammin kieliä tarjoavissa ammattikorkeakouluissa valinnaisten kielten tarjotin voi käsittää puoli tusinaa eri kieltä, joista osassa opintoja voi tehdä B2-tasolle asti.

Kuten opetuksen sisältö ja toteutus, myös organisaatio on jokaisessa ammattikorkeakoulussa erilainen. Karkeasti ottaen ammattikorkeakoulut voidaan jakaa kielten opetuksen organisoinnin suhteen niihin, joissa kielten ja viestinnän opettajat muodostavat yhden yksikön tai ovat yhdessä jonkun suuremman yksikön alla, ja niihin, joissa kielten ja viestinnän opettajat kuuluvat alakohtaisiin yksiköihin (esim. liiketalouden yksikkö, terveysalan yksikkö). Edelleen karkeasti yleistäen voidaan sanoa, että ensin mainitun kaltaisissa harvinaisemmissa organisaatioissa kieltenopettajien mahdollisuudet vertaistukeen ja yhteistyöhön kieltenopettajakollegojen kanssa ovat helpommin järjestettävissä, kun taas jälkimmäisen tyyppisessä yleisemmässä organisaatiomallissa kieltenopettajalle voi olla helpompaa pitää kiinteää yhteyttä koulutusaloihin ja ammatillisten sisältöjen opettajiin. Osassa jälkimmäisen tyyppisiä organisaatiota kielten opetusta voi koordinoida yksi tai useampi kieltenopettajakoordinaattori, kun taas osassa kielten opetusta ei koordinoida lainkaan; nämä vaihtoehdot ovat keskenään yhtä yleisiä. Lisäksi ammattikorkeakoulut poikkeavat toisistaan sen suhteen, onko niillä kielten yliopettaja tai useampia kielten yliopettajia, joilla on pedagoginen kehittämistehtävä.

Tässä hyvin heterogeenisessä maisemassa (vrt. myös Kantelinen & Airola 2008; Pyykkö, Tuomi, Juurakko-Paavola & Fiilin 2007) ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajien oppilaitosrajat ylittävällä yhteistyöllä on ollut suuri merkitys (Ala-Louko, Wimmer & Ruottu 2017; Kantelinen & Airola 2008, 16). Oppilaitosten välinen kieltenopetuksen kehittämissyhteistyö on tapahtunut – pienempien yhteistyökonsortioiden ohella - osin pysyvien valtakunnallisten kollegiaalisten yhteistyöelinten ja verkostojen puitteissa, osittain hankkeissa.

Pysyvät yhteistyöverkostot kehittämisen selkärankana

Kaksikymmentä vuotta sitten kun ammattikorkeakoulut syntyivät vanhojen opistojen yhteenliittymien pohjalle, kieltenopettajat aktivoituivat etsimään yhteistyön muotoja yli oppilaitosrajojen. Yhteistyö alkoi yliopettajien tapaamisena, jossa olivat edustettuna ne muutama ammattikorkeakoulu, joissa oli kielten yliopettaja. Myöhemmin kokous myöhemmin laajeni **vastuopettajien verkostoksi**, jossa jokaisella ammattikorkeakoululla on edustus.

Opetusministeriö asetti 1998 **Ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen kehittämistyöryhmän**, jonka tehtävä oli selvittää opetuksen senhetkinen tila ja tehdä toimenpide-ehdotus ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen kehittämiseksi ja järjestämiseksi (Sajavaara 1999). Osa suosituksista on vuosien kuluessa muuttunut arkipäiväksi, kuten monimuoto-opetuksen vakiintuminen ja ammattikorkeakoulujen kieltenopettajille sopivan täydennyskoulutuksen hyvä saatavuus. Joitakin on edistetty OKM:n rahoittamien hankkeiden avulla, kuten materiaalintuotantoa ja arvioinnin yhdenmukaistamista. Osa kehittämissuosituksista on jäänyt lähes koskemattomaksi tähän päivään asti, kuten ammattikorkeakoulujen edelleen harvinaiset kielistrategiat.

Vuonna 1998 pidettiin ensimmäiset **ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen päivät** (<https://kivifoorumi.wordpress.com/tietoja/kielten-ja-viestinnan-neuvottelupaivien-ohjelmat>), ja muutamaa vuotta myöhemmin perustettiin Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto **ARENE ry:n kielityöryhmä** (2003–2007). Lakkauttamisensa jälkeen vuonna 2008 tämä työryhmä jatkoi toimintaansa vastuopettajakokouksia valmistelevana **ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatiiminä** (<https://kivifoorumi.wordpress.com/>). Toiminnan jatkamiseen oli osaltaan kannustamassa Kantelisen ja Airolan (2008) selvitys, jonka mukaan sekä rehtorit että kieltenopettajat toivoivat ARENE:n kieliryhmän laatimien **käytäntösuositusten** (<https://kivifoorumi.wordpress.com/kieltenopetuksen-kaytantosuositukset/>) antamisen jatkamista.

Seuraavassa on lyhyt kuvaus nykyisten kollegiaalisten yhteistyöelinten tehtävistä.

Yksityiskohtaisempi kuvaus ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen kehittämisen historiasta on saatavilla Kantelisen, Airolan ja Nenosen itsearviointia käsittelevässä teoksessa. (Kantelinen, Airola & Nenonen 2016, 18–25.)

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän vastuopettajakokous kokoontuu pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa. Kokoukseen kutsutaan **ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän vastuopettajaverkoston** jäsen (suuremmista oppilaitoksista kaksi) jokaisesta ammattikorkeakoulusta. Vastuopettajien kokouksessakin näkyy organisatorinen heterogeenisyys: osaa ammattikorkeakouluista edustaa esimiesasemassa oleva kielten yksikön johtaja tai yliopettaja, osaa kehittämis- ja/tai koordinaatiovastuulla oleva lehtori tai yliopettaja ilman esimiesasemaa. Ammattikorkeakouluissa, joissa kieltenopetusta ei koordinoita lainkaan eikä kielten yliopettajaa ole, opettajat ovat sopineet keskenään pysyvästä tai kiertävästä edustuksesta vastuopettajakokouksessa. Vastuopettajakokous tiedottaa ja

keskustelee ajankohtaisista ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen asioista ja kehittämiskohteista. Näitä ovat mm. hyvät opetuksen käytänteet, ilmi tulleet ongelmat ja ajankohtaiset hankkeet. Yksi konkreettinen verkostoitumisen ilmentymä ovat vastuuopettajaverkoston ja seuraavassa esiteltävän asiantuntijatiimin ylläpitämät **amk-kieltenopetuksen käytäntösuositukset**, jotka ovat kokoelma lainsäädäntöä, viranomaiskannanottoja ja kentällä hyväksi koettuja käytäntöjä. Käytäntösuosituksilla pyritään luomaan yhdenvertaisuutta ja ryhtiä korkeakouluautonomian moninaisuuden vastapainoksi. Käytäntösuositusten tarkoitus ei ole pakottaa kaikkia samaan muottiin, vaan antaa raamit vaihtelulle ja taata esimerkiksi opiskelijoiden tasavertainen kohtelu eri alojen ja korkeakoulujen käytäntöjen kirjossa. Vastuuopettajakokous ehdottaa muutoksia käytäntösuositukseen asiantuntijatiimin valmisteltavaksi ja tekee päätökset muutoksista käytäntösuositukseen asiantuntijatiimin valmistelemasta esityksestä.

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatiiminä koostuu kahdeksasta kielten ja viestinnän opettajasta, jotka edustavat mahdollisimman laajasti eri kieliä, maantieteellisiä alueita, ammattikorkeakouluja, erilaista pedagogista asiantuntemusta sekä ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen kielikohtaisia verkostoja. Asiantuntijatiimin toimikausi on kolme vuotta. Asiantuntijatiimi edistää laatimansa **toimintasuunnitelman** (<https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2019/03/toimintasuunnitelma-2018-2021-uusi-versio.docx>) mukaan ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetusta. Se myös ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin ja pyytää tarvittaessa viranomaisilta lausuntoja toimintaansa liittyvistä asioista, joko omasta aloitteestaan tai vastuuopettajakokouksen pyynnöstä.

Nykyinen asiantuntijatiimi (2018–2021) (<https://kivifoorumi.wordpress.com/tietoja/tiimin-esittely/>) on ottanut teemakseen ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen laadun ja laatii sen tiimoilta ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen laatukriteeristön. Niistä pyritään saamaan käytäntösuositusten rinnalle konkreettisempi kielten ja viestinnän opetuksen kehittämisen työkalu. Laatukriteereitä valmistellaan neljästä eri näkökulmasta: 1.) tutkinnon kieli- ja viestintäopintojen tuottaman osaamisen laatu, 2.) yksittäisen kielten ja viestinnän opintojaksototeutuksen laatu, 3.) koko tutkinnon kielten ja viestinnän opiskeluprosessin laatu sekä 4.) kielten ja viestinnän opetuksen organisoinnin laatu. Asiantuntijatiimi työstää laatukriteereitä ja pyytää välivaiheissa kommentteja vastuuopettajaverkostolta ja muilta kielikohtaisilta verkostoilta. Tavoitteena on saada kriteeristö valmiiksi tiimin toimikauden aikana eli viimeistään 2021. (Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatiimi 2019.)

Näiden yleisten verkostojen ja yhteistyöelinten lisäksi ammattikorkeakoulukentällä toimii kielikohtaisia verkostoja, joista vakiintuneimmat ovat suomen ja viestinnän opettajien **Suvi-verkosto** (<https://suviverkosto.wordpress.com/>) sekä ruotsinopettajien **Hoppet** (<https://www.facebook.com/HoppetSuomenAmKruotsinopettajat/>). Suvi-verkosto on esimerkiksi luonut ohjeistusta opinnäytetöiden ohjaukseen sekä kypsyysnäytteiden arviointiin (Nissilä 2018). Näiden lisäksi **saksan-, venäjän- ja englanninopettajilla on verkostonsa**, joista

kaksi viime mainittua on hyvin tuoreita, viimeisen vuoden kuluessa muodostettuja. Lisäksi amk-kentällä toimii **Ammattikielten ja -viestinnän yhdistys Proflang ry** (<https://www.proflang.org/>), joka on oppilaitos- ja professorirajat ylittävä järjestö. Proflang ry toivottaa tervetulleeksi jäsenikseen myös yrityssektorin kielikouluttajat, kielenkääntäjät, viestinnän ammattilaiset ja tutkijat. Proflangin kevätpäivät ovat toinen yli kielirajojen kieltenopettajia kokoava vakiintunut konferenssi, jonka teemana tänä vuonna on Ihmisäly ja tekoälyn suhde uuden sukupolven ammattikielissä ja -viestinnässä.

Ammattikorkeakoulujen kieltenopettajien kouluttautuminen erilaisten teema- ja kielikohtaisten päivien puitteissa tai osana ammattikorkeakoulujen alojen koulutuksia on niin moninaista, ettei tässä yhteydessä sen kirjoa ole mahdollista avata. Kielirajat ylittävistä, pelkästään kielten ja viestinnän opettajille suunnatuista koulutuspäivistä mainittakoon alun perin vuosittain, nyt kahden vuoden välein pidettävä **ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen päivät** (ent. neuvottelupäivät). Lokakuussa 2018 Mikkelissä juhlittiin päivien 20-vuotista taivalta, kun 13. kertaa pidettyjä päiviä pidettiin Xamkin isännöimänä (päivien julkaisu ks. Koivunen & Korvenpää 2018). Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen päivät ovat vakiinnuttaneet paikkansa ammattikorkeakoulujen kielten pedagogisen kehittämisen tärkeimpänä kohtaamispaikkana ja näyteikkunana.

Kuva 1. Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen tämänhetkiset verkostot.

Hankkeet opetuksen kehittämisen kiihdyttiminä

Pysyvien yhteistyörakenteiden lisäksi merkittävässä roolissa ovat olleet ja ovat edelleen hankkeet, jotka ovat mahdollistaneet kieltenopettajien paneutumisen eri kieltenopetuksen osa-alueiden kehittämiseen muutenkin kuin ohimennen oman opetustyönsä osana. On mahdotonta edes lyhyesti kuvata kaikkia hankkeita ja projekteja, joita ammattikorkeakoulujen kieltenopetuksen kentällä on kahdenkymmenen vuoden aikana tehty. Siksi tämä kuvaus on osin subjektiivinen otos aiheesta.

Osassa hankkeita on yhdenmukaistettu ja kehitetty arviointia, esimerkiksi **AMKKIA-hankkeessa** 1999–2003 (Juurakko 2001), **suullisen kielitaidon arviointihankkeessa** 2002–2003 (Airola 2002), **AHOT korkeakouluissa kielet ja viestintä -hankkeessa** 2011–2013 (Mällinen & Piirainen 2013) ja ruotsin (toisena kielenä) arviointikriteereitä määrittäneessä **KORU-hankkeessa** 2006. Työelämän kielitaitovaatimuksia ja viestintätilanteita on puolestaan kartoitettu laajalti esimerkiksi **Prolang-hankkeessa** 1997 – 1999 (Huhta 1999). Yhteistä opetustarjontaa tai –materiaalia on viime aikoina luotu mm. **Virtaa venäjään** (<https://www.youtube.com/watch?v=9rCsW7n2Jzs>) **-hankkeessa** (Kosonen 2016), äskettäin päättäneessä **Valmentavasta valmiiksi** (<https://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/valmentavasta-valmiiksi/>) **-hankkeessa** sekä OKM:n rahoittamissa meneillään olevissa kärkihankkeissa **Digijoujou** (<https://blogs.aalto.fi/digijoujou/>) ja **KIVAKO** (<http://www.kivako.fi/>). Osassa hankkeita on tehty yhteistyötä ammatillisen toisen asteen tai yliopistojen kanssa. Yksi tärkeimmistä yleisistä amk-pedagogiikan hankkeista on ollut **eAMK** (<https://www.eamk.fi/fi/projekti/>) (2017–2020), joka on merkittävästi edistänyt myös kieltenopetuksen verkkotarjontaa ja opettajien digipedagogista osaamista. Sen puitteissa on syntynyt [campusonline.fi](http://www.campusonline.fi) (<http://www.campusonline.fi>), joka on ammattikorkeakoulujen yhteinen verkkotarjontaportaali.

Kaiken tämän ohella on yksittäisten ammattikorkeakoulujen kieltenopetusta edistäneet tietysti hankkeet, joita yksittäiset ammattikorkeakoulut ovat tehneet ulkomaisten yhteistyökorkeakoulujensa kanssa liittyen johonkin spesifiin aiheeseen, sekä hankkeet, joissa kielten ja viestinnän opetus on ollut integroituneena ammatillisten sisältöjen opetukseen. Yhteistyö ulkomaisten oppilaitosten kollegoiden kanssa on monelle kielenopettajalle oman tärkeä ammatillisen kehittymisen muoto. Vuonna 2015 ammattikorkeakoulujen vastuunopettajaverkoston kautta tekemässäni kyselyssä (n=112) 27 kieltenopettajaa kertoi olleensa mukana TKI-hankkeessa, jossa kieli- ja viestintätaito ei ollut hankkeen fokuksessa, mutta jonka tavoitteisiin oli integroitu kieli-, viestintä- tai kulttuuriosaamista (Ahvenainen 2016). Kielten opetukseen liittyviä asioita edistetään siis muuallakin kuin varsinaisissa kielihankkeissa.

Tämän hetken kaksi suurinta kieltenopetuksen kehittämishanketta ovat OKM:n rahoittamat Digijoujou ja KiVAKO. Molemmat hankkeet ovat yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektorin yhteisiä. Digijoujoun tavoitteena on luoda kotimaisten kielten opetukseen ja ohjaukseen uutta monimuotoista ja monimediaista pedagogiikkaa ja kehittää opettajien digipedagogista osaamista. Hankkeessa kehitetään paitsi kieltenopettajien digipedagogista osaamista, myös

joustavia tapoja ja toimintamalleja toteuttaa opetusta. KiVAKO-hankkeessa puolestaan kehitetään muiden kielten kuin suomen, ruotsin ja englannin yhteistä opintopolkutarjontaa yhdistelemällä ja uutta kehittämällä. Tavoitteena on luoda digicampus.fi (<https://digicampus.fi/>)-alustalle kaikille korkeakouluopiskelijoille avoin valtakunnallinen verkkotarjonta yhteistyönä, jossa on mukana 18 ammattikorkeakoulua ja 9 yliopistoa. KiVAKOn tavoitteena on, että korkeakoulusta riippumatta opiskelijalla on verkko-opiskelupolku, jossa voi opiskella saksaa, ranskaa, espanjaa, italiaa, venäjää, portugalia, kiinaa, japania, koreaa, viroa tai suomalaista viittomakieltä alkeista alkaen, kielestä riippuen A2–B2-tasolle. Tavallisten verkkokurssien lisäksi hankkeessa luodaan Unitandem, valtakunnallinen kieli- ja kulttuuritandem verkkoon, korkeakoulujen omien tandem-opintojen rinnalle. Tandem-opinnoissa kaksi opiskelijaa, joilla on eri äidinkieli, opettavat omaa äidinkieltä toiselle kahdenkeskisissä tapaamisissa. Kasvokkain tapahtuva tandem-opiskelu on opintopisteitä tuottava opiskelumuoto useissa suomalaisissa korkeakouluissa. KiVAKOn Unitandemia varten luodaan aktiviteettipankki sekä sovellus, jonka avulla tandem-kumppanin voi löytää (Ahvenainen 2019). Ensimmäiset KiVAKOn yhteistarjontaan tulevat pilottikurssit käynnistyvät syksyllä 2019.

2030-lukua kohti

Yhteistyön merkitys ei tulevaisuudessa vähene. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemassa *Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle* -vision tiekartassa (2019) maalaamat suuntaviivat, avoimuus, joustavuus ja jatkuva oppiminen lähtökohtaisesti edellyttävät oppilaitosten välistä yhteistyötä, mutta eivät vähennä heterogeenisyyttä opetussisällöissä ja -toteutuksissa. Yhteisten raamien asettaminen oppimisen laadun varmistamiseksi on siis entistä ajankohtaisempaa. Osin tähän tarpeeseen pyrkivät vastaamaan asiantuntijatiimin valmistelemat amk-kieltenopetuksen laatukriteerit sekä päivityksen alla olevat käytäntösuositukset.

Useassa yhteydessä tulevaisuuden korkeakoulumaiseman hallitsevaksi elementiksi ennustettu digitalisaatio ja tekoäly hakevat vielä muotoaan, mutta muuttanevat kieltenopetuksen luonnetta ja kielenopettajan roolia ennen näkemättömällä tavalla. Myös suomalainen kielimaisema muuttuu. Yhä useampi suomalainen on tulevaisuudessa monikielisestä kodista, ja se tulee asettamaan uudenlaisia haasteita myös amk-kieltenopetukselle (ks. Toivanen & Sankila 2019). Samoin monikulttuurisuustaitojen kehittäminen kielitaidon osana tulee olemaan merkittävää.

Meneillään olevat hankkeet Digijoujou ja KiVAKO tulevat osaltaan mahdollistamaan uudenlaisen monimediaisen oppimisen ja materiaalin jakamisen. Esimerkiksi Digijoujoun pohjalta on mahdollisuus tarjota edistyneempiä suomen ja ruotsin kursseja korkeakoulujen yhteistyössä (Juurakko-Paavola 2016), koska tällä hetkellä korkeakoulujen tarjonta tällaisten

edistyneempien kurssien osalta on vähäistä (ks. Saarinen, Vaarala, Haapakangas & Kyckling 2016). KiVAKOn myötä korkeakoulujen kielivalikoima tulee laajemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi kaikille, mitä professori Riitta Pyykön kielivarantoeselvityskin (2017) peräänkuulutti.

Kaikki tämä edellyttää myös tulevaisuudessa ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen kehittämiseltä sekä pysyviä yhteistyörakenteita, joissa voidaan sopia yhdenvertaisen ja laadukkaan opetuksen reunaehdoista, että hankkeita, joissa viedään ajattelua ja toimintaa uusille urille. Molemmat tarvitsevat tekijänsä.

Tarmo Ahvenainen, FL, on Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK) kielten yliopettaja, Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen tohtorikoulutettava ja Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatiimin puheenjohtaja 2018–2021.

Kirjoittaja haluaa kiittää käsikirjoituksen sisällön tarkastamisesta ja muutosehdotuksista Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatiimin jäseniä Kaj Eklundia (Arcada), Niina Valtarantaa (HAMK), Tuija Tolonen-Kytölää (Centria) ja Kaarina Murtolaa (Laurea) sekä Xamkin englannin kielivastaavaa Mikko Kohoa.

Lähteet

Ahvenainen, T. 2016. Kieltenopettajien hankekokemuskyselyn tulokset. 11.2 Kielten vastuopettajakokouksen muistion liite. Saatavilla: <https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2016/01/liite-2-tarmo-ahvenainen-kieltenopettajien-hankekokemuskyselyn-tulokset.pdf> (<https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2016/01/liite-2-tarmo-ahvenainen-kieltenopettajien-hankekokemuskyselyn-tulokset.pdf>). [Noudettu 8.5.2019].

Ahvenainen, T. 2019. Vähän kivako? Japania, viittomakieltä tai työelämän venäjää tarjolle kaikille korkeakoululaisille. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Next-verkkolehti. Saatavilla: <https://next.xamk.fi/uutta-luomassa/vahan-kivako-japania-viittomakielta-tai-tyoelaman-venajaa-tarjolle-kaikille-korkeakoululaisille/> (<https://next.xamk.fi/uutta-luomassa/vahan-kivako-japania-viittomakielta-tai-tyoelaman-venajaa-tarjolle-kaikille-korkeakoululaisille/>). [Noudettu 27.4.2019].

Airola, A. 2002. Suullisen kielitaidon arvioinnin kehittäminen ammattikorkeakouluissa. OPM:n hanke v.2002. Teoksessa M. Koskela & N. Pilke (toim.) 2003. Kieli ja asiantuntijuus. AFinLAN vuosikirja 2003. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja nro 61. Jyväskylä, s. 77–92. Saatavilla: <https://journal.fi/afinlavk/article/view/59887> (<https://journal.fi/afinlavk/article/view/59887>). [Noudettu 8.5.2019].

Ala-Louko, R., Wimmer, M. & Ruottu, M. 2017. Mitä kuuluu ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetukselle? Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti. Saatavilla: <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/lumenlehti/2017/04/27/mita-kuuluu-ammattikorkeakoulujen->

kielten-ja-viestinnan-opetukselle/

(<https://blogi.eoppimispalvelut.fi/lumenlehti/2017/04/27/mita-kuuluu-ammattikorkeakoulujen-kielten-ja-viestinnan-opetukselle/>). [Noudettu 27.4.2019].

Ammattikielten ja -viestinnän yhdistys Proflang ry. <https://www.proflang.org/>
(<https://www.proflang.org/>). [Noudettu 27.4.2019].

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän asiantuntijatiimi. 2019. Toimintasuunnitelma 2018–2022. Saatavilla: <https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2019/03/toimintasuunnitelma-2018-2021-uusi-versio.docx>
(<https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2019/03/toimintasuunnitelma-2018-2021-uusi-versio.docx>). [Noudettu 27.4.2019].

Digijoujou-hanke. Digiä ja joustoa suomen ja ruotsin opiskeluun.
<https://blogs.aalto.fi/digijoujou> (<https://blogs.aalto.fi/digijoujou>)

eAMK-projekti. <https://www.eamk.fi/fi/projekti/> (<https://www.eamk.fi/fi/projekti/>) [Noudettu 27.4.2019].

Huhta, M. 1999. *Language/Communication skills in industry and business – Report for Prolang/Finland*. Helsinki: National Board of Education.

http://www.oph.fi/download/47735_skills42.pdf
(http://www.oph.fi/download/47735_skills42.pdf). [Noudettu 8.5.2019].

Juurakko, T. (toim.). 2001. Kielitaidon arvioinnin yhdenmukaistaminen ammattikorkeakouluissa. Hämeen AMK kielikoulutuskeskus.

Juurakko-Paavola, T. 2016. Monimediaiset tekstikäytänteet amk-kieltenopetukseen. Saatavilla: <https://digilearnit.wordpress.com/2016/11/22/monimediaiset-tekstikaytanteet-amk-kieltenopetukseen/> (<https://digilearnit.wordpress.com/2016/11/22/monimediaiset-tekstikaytanteet-amk-kieltenopetukseen/>). [Noudettu 27.4.2019].

Kantelinen, R. & Airola, A. 2008. ”Ne antavat yhtenäisempää taustatukea kielenopetukseen”. Kokemuksia ammattikorkeakoulujen kielenopetuksen käytäntösuosituksista. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteellisen tiedekunnan selosteita, 3. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-219-085-7> (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-219-085-7>). [Noudettu 9.5.2019]

Kantelinen, R., Airola, A. & Nenonen, M. (2016). Itsearviointilla laadukkaampaa kielen opetusta ammattikorkeakouluissa. Karelia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-275-236-9> (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-275-236-9>). [Noudettu 8.5.2019].

Kielten ja viestinnän neuvottelupäivien ohjelmat 1998–2018. Saatavilla: <https://kivifoorumi.wordpress.com/tietoja/kielten-ja-viestinnan-neuvottelupaivien-ohjelmat/>
(<https://kivifoorumi.wordpress.com/tietoja/kielten-ja-viestinnan-neuvottelupaivien-ohjelmat/>)
[Noudettu 27.4.2019].

Kielten ja viestinnän opetuksen käytäntösuositukset ammattikorkeakouluissa. 2017.

<https://kivifoorumi.wordpress.com/kieltenopetuksen-kaytantosuositukset/>
(<https://kivifoorumi.wordpress.com/kieltenopetuksen-kaytantosuositukset/>). [Noudettu 27.4.2019].

KiVAKO-hanke. Kielivarannon vahvistaminen korkeakoulussa. <http://www.kivako.fi/>
(<http://www.kivako.fi/>). [Noudettu 27.4.2019].

Koivunen, M. & Korvenpää, U. 2018. Tehdään tulevaisuus yhdessä!: Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen päivät 4.–5.10.2018 Xamkissa Mikkelissä. Xamk Kehittää 50, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-101-9>
(<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-101-9>). [Noudettu 9.5.2019].

KORU-taitotasokuvaukset. 2006. Saatavilla:

https://www.uef.fi/documents/98063/158518/koru_taitotasokuvaukset.pdf/3b805d70-c103-464d-a096-b6fa76b58f63
(https://www.uef.fi/documents/98063/158518/koru_taitotasokuvaukset.pdf/3b805d70-c103-464d-a096-b6fa76b58f63). [Noudettu 9.5.2019].

Kosonen, R. 2016. Virtaa Venäjään – yhteisen verkkomateriaalin luominen venäjän kielen ja kulttuurin opetukseen Itä-Suomen korkeakouluissa. Teoksessa: Kielivirtaa Saimaalta: laineilla. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 72. Saimaan ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7055-38-0> (PDF) ([http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7055-38-0%20\(PDF\)](http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7055-38-0%20(PDF))). [Noudettu 9.5.2019].

Mällinen, S. & Piirainen, E. 2013. AHOT korkeakoulussa. Kielet ja viestintä. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Raportteja 56. Saatavilla: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/B/56-AHOT-korkeakouluissa.pdf> (<http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/B/56-AHOT-korkeakouluissa.pdf>). [Noudettu 27.4.2019].

Nissilä, M.-L. 2018. Meidän porukka: Suvi-verkosto tsemppaa viestinnän opettajia. Opettaja-lehti. Saatavilla: <https://www.opettaja.fi/tyossa/meidan-porukka-suvi-verkosto-tsemppaa-viestinnan-opettajia/> (<https://www.opettaja.fi/tyossa/meidan-porukka-suvi-verkosto-tsemppaa-viestinnan-opettajia/>). [Noudettu 27.4.2019].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2019. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030-luvulle. Vision tiekartta. Saatavilla: <https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>
(<https://minedu.fi/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-2030>). [Noudettu 8.5.2019].

Pyykkö, R. 2017. Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-535-8>
(<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-535-8>). [Noudettu 9.5.2019]

Pyykkö, R., Tuomi U.-K., Juurakko-Paavola, T. & Fiilin, U.-M. 2007. Teoksessa S. Pöyhönen & M.-R. Luukka (toim.) Kohti tulevaisuuden kielikoulutusta. Kielikoulutuspoliittisen projektin loppuraportti. Jyväskylä. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. s. 123–151.

